

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. liepos 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvė teikti paslaugas – Direktyva 2010/13/ES – Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos – Televizijos programų transliavimas – 3 straipsnio 1 ir 2 dalys – Priėmimo ir retransliavimo laisvė – Tautinės neapykantos kurstymas – Priemonės, kurių imasi priimančioji valstybė narė – Laikina žiniasklaidos paslaugų teikėjų ir kitų asmenų, teikiančių televizijos programų ar atskirų programų platinimo internete paslaugas, pareiga transliuoti arba retransliuoti televizijos programą tokios valstybės narės teritorijoje tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose“

Byloje C-622/17

dėl 2017 m. spalio 26 d. Vilniaus apygardos administracinio teismo nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2017 m. lapkričio 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Baltic Media Alliance Ltd

prieš

Lietuvos radijo ir televizijos komisiją

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadžiev, Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, einantis antrosios teisėjų kolegijos teisėjo pareigas, teisėjai T. von Danwitz, C. Vajda (pranešėjas) ir P. G. Xuereb,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. lapkričio 28 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Baltic Media Alliance Ltd*, atstovaujamos advokato R. Audzevičiaus ir H. Stelmokaičio,
- Lietuvos radijo ir televizijos komisijos, atstovaujamos advokatų A. Iškausko ir J. Nikės,
- Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos K. Juodelytės, R. Dzikovič ir D. Kriaučiūno,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. Steiblytės, G. Braun ir S. L. Kalėdos,

* Proceso kalba: lietuvių.

susipažinęs su 2019 m. vasario 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2010 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva) (OL L 95, 2010, p. 1) 3 straipsnio 1 ir 2 dalių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Baltic Media Alliance Ltd* (toliau – BMA) ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos (toliau – LRTK) ginčą dėl 2016 m. gegužės 18 d. LRTK sprendimo (toliau – 2016 m. gegužės 18 d. sprendimas), kuriuo Lietuvos teritorijoje veiklą vykdančios žiniasklaidos paslaugų teikėjai ir kiti asmenys, kurie Lietuvos vartotojams teikia televizijos programų ar atskirų programų platinimo internetu paslaugą, buvo įpareigoti 12 mėnesių nuo šio sprendimo įsigaliojimo televizijos programą „NTV Mir Lithuania“ Lietuvos teritorijoje transliuoti ar retransliuoti tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose.

Teisinis pagrindas

Europos konvencija dėl televizijos be sienų

- 3 1989 m. gegužės 5 d. Strasbūre pasirašytos Europos konvencijos dėl televizijos be sienų 4 straipsnis „Priėmimo ir retransliavimo laisvė“ suformuluotas taip:

„Šalys užtikrina žodžio ir informacijos laisvę pagal [1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos] žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnį. Jos garantuoja šios [k]onvencijos nuostatas atitinkančių programų priėmimą ir nevaržo jų retransliavimo savo teritorijose.“

Sąjungos teisė

Direktyva 89/552/EEB

- 4 1989 m. spalio 3 d. Tarybos direktyvos 89/552/EEB dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų nuostatų, susijusių su televizijos programų transliavimu, derinimo (OL L 298, 1989, p. 23; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 224) 4, 9, 10 ir 15 konstatuojamosiose dalyse buvo numatyta:

„kadangi Europos Taryba priėmė Europos konvenciją dėl televizijos be sienų;

<...>

kadangi valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatose dėl televizijos transliuotojų ir kabelinių ryšių operatorių veiklos yra neatitikimų ir kai kurie iš jų gali trukdyti laisvam transliuojamų programų judėjimui Bendrijoje bei iškreipti konkurenciją bendrojoje rinkoje;

kadangi pagal Sutarties nuostatas turi būti panaikinti visi laisvės Bendrijoje teikti siuntimo paslaugas apribojimai;

<...>

kadangi reikalavimas, jog programos transliuojanti valstybė narė turėtų garantuoti šios direktyvos reguliuojamų nacionalinių įstatymų nuostatų laikymąsi, pagal Bendrijos teisės aktus yra pakankamas, kad būtų užtikrintas laisvas transliuojamų programų judėjimas be priimančių valstybių narių tuo pačiu pagrindu atliekamos antrinės kontrolės; tačiau, kadangi programos priimanči valstybė narė išskirtiniais atvejais ir susiklosčius ypatingoms sąlygoms gali sustabdyti televizijos programų retransliavimą.“

- 5 Šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje buvo numatyta:

„Valstybės narės šios direktyvos reguliuojamose srityse užtikrina televizijos programų priėmimo laisvę ir savo teritorijoje neriboja televizijos programų iš kitų valstybių narių retransliavimo. Valstybės narės gali laikinai sustabdyti televizijos programų retransliavimą dėl tokių priežasčių:

<...>“

Direktyva 97/36/EB

- 6 1997 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/36/EB, iš dalies keičiančia Direktyvą 89/552 (OL L 202, 1997, p. 60; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 2 t., p. 321), buvo pakeistas Direktyvos 89/552 2 straipsnio tekstas ir įterptas naujas Direktyvos 89/552 2a straipsnis; jo 1 ir 2 dalyse buvo nustatyta:

„1. Valstybės narės šios direktyvos reguliuojamose srityse užtikrina televizijos programų priėmimo laisvę ir savo teritorijoje neriboja televizijos programų iš kitų valstybių narių retransliavimo.

2. Valstybės narės gali laikinai nesilaikyti 1 dalies nuostatų, jeigu jos atitinka tokias sąlygas [esant tokioms sąlygoms]:

<...>“

Direktyva 2010/13

- 7 Direktyva 2010/13 kodifikavo ir pakeitė Direktyvą 89/552, iš dalies pakeistą 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/65/EB (OL L 332, 2007, p. 27). Direktyvos 2010/13 1, 4, 5, 8, 26, 35, 36, 41, 54 ir 104 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(1) <...>[D]irektyva 89/552 <...> buvo keletą kartų iš esmės keičiama <...>. Siekiant aiškumo ir racionalumo minėta direktyva turėtų būti kodifikuota.

<...>

(4) Atsižvelgiant į naujas technologijas audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų perdavimo srityje, reguliavimo sistemoje, susijusioje su transliavimo veikla, turėtų būti atsižvelgiama į struktūrinių pokyčių, informacijos ir ryšių technologijų (IRT) sklaidą ir technologinių inovacijų poveikį verslo modeliams, ypač komercinio transliavimo finansavimą, ir turėtų būti užtikrintos optimalios konkurencijos sąlygos bei teisinis tikrumas Europos informacinių technologijų ir jos žiniasklaidos sektoriui ir paslaugų teikėjams, o taip pat ir pagarba kultūrinei ir kalbinei įvairovei.

(5) Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos yra ir kultūrinės, ir ekonominės paslaugos. Vis didėjanti šių paslaugų svarba visuomenei, demokratijai – visų pirma užtikrinant informacijos laisvę, nuomonių įvairovę, žiniasklaidos pliuralizmą, – švietimui ir kultūrai yra priešastis šioms paslaugoms taikyti specialias taisykles.

<...>

- (8) Valstybėms narėms yra labai svarbu užkirsti kelią bet kokiems veiksams, galintiems pakenkti laisvam televizijos programų judėjimui ir prekybai jomis arba galintiems paskatinti susikurti dominuojančią padėtį, dėl kurios atsirastų pliuralizmo, televizijos priemonėmis perduodamos informacijos laisvės ir apskritai viso informacijos sektoriaus apribojimų.

<...>

- (26) Šioje direktyvoje žiniasklaidos paslaugų teikėjo apibrėžtis neturėtų apimti fizinių ar juridinių asmenų[,] tik perduodančių programas, už kurias redakcinė atsakomybė tenka trečiosioms šalims.

<...>

- (35) Daugelis praktinių kriterijų nustatoma tam, kad laikantis išsamių procedūros reikalavimų būtų galima nuspręsti, jog teikdamas šioje direktyvoje aptariamas paslaugas transliuotojas būtų pavaldus tik vienos valstybės narės jurisdikcijai. Tačiau atsižvelgiant į <...> Teisingumo Teismo praktiką ir siekiant išvengti tokių bylų, kuriose atsiranda jurisdikcijos vakuumas, derėtų remtis [SESV] 49–55 straipsniuose apibrėžtu įsisteigimo kriterijumi, kaip galutiniu valstybės narės jurisdikciją nulemiančiu kriterijumi.

- (36) Reikalavimas, jog programą transliuojanti valstybė narė turėtų garantuoti šios direktyvos koordinuojamos nacionalinės teisės laikymąsi, pagal Sąjungos teisės aktus yra pakankamas, kad būtų užtikrintas laisvas transliuojamų programų judėjimas be priimančių valstybių narių tuo pačiu pagrindu atliekamos antrinės kontrolės. Tačiau programą priimanči valstybė narė išskirtiniais atvejais ir susiklosčius ypatingoms sąlygoms gali [laikina] sustabdyti televizijos programų retransliavimą.

<...>

- (41) Valstybėms narėms turėtų būti suteikta teisė jų jurisdikcijai priklausantiems žiniasklaidos paslaugų teikėjams taikyti išsamesnes ar griežtesnes taisykles šia direktyva koordinuojamose srityse, užtikrinant, kad tos taisyklės atitiktų bendruosius Sąjungos teisės principus. Siekiant reguliuoti tuos atvejus, kai vienos valstybės narės jurisdikcijai priklausantis transliuotojas transliuoja televizijos programą, kuri visiškai arba daugiausia yra skirta kitos valstybės narės teritorijai, tinkamu sprendimu, kuriuo atsižvelgiama į valstybėms narėms susirūpinimą keliančias problemas ir tinkamai taikomas kilmės šalies principas, būtų reikalavimas valstybėms narėms bendradarbiauti tarpusavyje, o taisyklių apėjimo atvejais – kodifikuota Teisingumo Teismo praktika <...> kartu su efektyvesne tvarka. Bendro visuomenės intereso taisyklių koncepciją išplėtojo Teisingumo Teismas savo praktikoje, susijusioje su [EB] 43 ir 49 straipsniais (šiuo metu su [SESV] 49 ir 56 straipsniais); ši koncepcija apima, *inter alia*, vartotojų apsaugos taisykles, nepilnamečių apsaugą ir kultūros politiką. Bendradarbiauti prašančioji valstybė narė turėtų užtikrinti, kad konkrečios nacionalinės taisyklės būtų objektyviai būtinos, taikomos nediskriminuojant ir proporcingos.

<...>

- (43) Pagal šią direktyvą, nepaisant kilmės šalies principo taikymo, valstybės narė gali imtis priemonių, kurios apriboja laisvą televizijos programų transliavimo paslaugų judėjimą, tačiau tik tam tikromis šioje direktyvoje numatytais sąlygomis ir laikydamosi šioje direktyvoje nustatytos tvarkos. Tačiau Teisingumo Teismas nuosekliai laikosi nuomonės, kad bet koks laisvės teikti paslaugas apribojimas, pavyzdžiui, bet koks nukrypimas nuo pagrindinio Sutarties principo, turi būti aiškinamas siaurai <...>

<...>

(54) Valstybės narės gali netrukdomos imtis bet kokių, jų nuomone, tinkamų priemonių dėl iš trečiųjų šalių teikiamų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, kurios neatitinka 2 straipsnio nustatytų sąlygų, jeigu tos priemonės neprieštarauja Sąjungos teisei ir tarptautiniams Sąjungos įsipareigojimams.

<...>

(104) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. sukurti audiovizualin[ės] žiniasklaidos paslaugų erdvę be vidaus sienų tuo pačiu užtikrinant aukšto lygio bendro intereso tikslų apsaugą, visų pirma nepilnamečių bei žmogaus orumo apsaugą ir asmenų su negalia teisių skatinimą, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl šios direktyvos masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi [ESS] 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. <...>“

8 Direktyvos 2010/13 1 straipsnio, kuris yra I skyriuje „Sąvokų apibrėžtys“, 1 dalies a punkte ir c–f punktuose nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamos šios sąvokų apibrėžtys:

a) „audiovizualinės žiniasklaidos paslauga“:

i) paslauga, apibrėžta [SESV] 56 ir 57 straipsniuose, už kurią redakcinę atsakomybę prisiima žiniasklaidos paslaugų teikėjas ir kurios pagrindinis tikslas – informavimo, pramogų ar švietimo tikslais teikti programas plačiajai visuomenei elektroninių ryšių tinklais, kaip apibrėžta [2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos] 2002/21/EB [dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų Direktyva) (OL L 108, 2002, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 349)] 2 straipsnio a punkte. Tokia audiovizualinės žiniasklaidos paslauga – tai televizijos programų transliavimas, kaip apibrėžta šios dalies e punkte, arba užsakomosios audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos, kaip apibrėžta šios dalies g punkte;

<...>

<...>

c) „redakcinė atsakomybė“ – veiksminga kontrolė tiek atrenkant programas, tiek ir jas išdėstant chronologine tvarka televizijos programų transliavimo atveju, ar pateikiant kataloge užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo atveju. Redakcinė atsakomybė nebūtinai reiškia pagal nacionalinę teisę numatomą teisinę atsakomybę už teikiamų paslaugų turinį;

d) „žiniasklaidos paslaugų teikėjas“ – fizinis ar juridinis asmuo, kuris prisiima redakcinę atsakomybę už audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos turinio parinkimą ir sprendžia, kokia tvarka jis organizuojamas;

e) „televizijos programų transliavimas“ arba „televizijos programos“ (t. y. linijinė audiovizualinės žiniasklaidos paslauga) – audiovizualinės žiniasklaidos paslauga, kurią teikia žiniasklaidos paslaugų teikėjas, skirta vienu metu žiūrėti programas pagal programų tvarkaraštį;

f) „transliuotojas“ – televizijos programų žiniasklaidos paslaugų teikėjas.“

9 Direktyvos 2010/13 2 straipsnio 1–3 dalyse numatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad visos jos jurisdikcijai priklausančių žiniasklaidos paslaugų teikėjų perduodamos audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos atitiktų visuomenei skirtoms audiovizualinės žiniasklaidos paslaugoms toje valstybėje narėje taikomas teisės sistemos taisyklės.

2. Šioje direktyvoje valstybės narės jurisdikcijai priklausančios žiniasklaidos paslaugų teikėjai yra:

a) tie, kurie įsisteigę toje valstybėje narėje pagal 3 dalį; <...>

<...>

3. Šioje direktyvoje žiniasklaidos paslaugų teikėjas yra laikomas įsisteigusiu valstybėje narėje tokiais atvejais:

a) žiniasklaidos paslaugų teikėjo pagrindinė buveinė yra toje valstybėje narėje ir redakciniai sprendimai dėl audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų yra priimami toje valstybėje narėje;

b) kai žiniasklaidos paslaugų teikėjo pagrindinė buveinė yra vienoje valstybėje narėje, o redakciniai sprendimai dėl audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų yra priimami kitoje valstybėje narėje, jis yra laikomas įsisteigusiu toje valstybėje narėje, kurioje žymi jo audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų veikla užsiimančių darbuotojų dalis vykdo veiklą. Jei žymi audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų veikla užsiimančių darbuotojų dalis vykdo veiklą abiejose valstybėse narėse, žiniasklaidos paslaugų teikėjas laikomas įsisteigusiu toje valstybėje narėje, kurioje yra jo pagrindinė buveinė. Jei žymi audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų veikla užsiimančių darbuotojų dalis nevykdo veiklos nei vienoje iš tų valstybių narių, žiniasklaidos paslaugų teikėjas laikomas įsisteigusiu toje valstybėje narėje, kurioje jis pradėjo savo veiklą laikydamasis tos valstybės narės teisės, jeigu jis palaiko nuolatinius ir veiksmingus ekonominius ryšius su ta valstybe narė;

c) kai žiniasklaidos paslaugų teikėjo pagrindinė buveinė yra valstybėje narėje, tačiau sprendimai dėl audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų yra priimami trečiojoje šalyje arba atvirksčiai, jis laikomas įsisteigusiu atitinkamoje valstybėje narėje, jeigu didžioji audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų veikla užsiimančių darbuotojų dalis vykdo veiklą toje valstybėje narėje.“

10 Šios direktyvos 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų priėmimo laisvę ir savo teritorijoje neriboją jų perdavimo iš kitų valstybių narių dėl priešasčių, kurios patenka į šia direktyva koordinuojamas sritis.

2. Televizijos programų transliavimo atžvilgiu valstybės narės gali laikinai nesilaikyti 1 dalies, jei įvykdomos šios sąlygos:

a) kitos valstybės narės transliuojamos televizijos programos akivaizdžiai, rimtai ir sunkiai pažeidžia 27 straipsnio 1 arba 2 dalis ir (arba) 6 straipsnį;

b) per praėjusius 12 mėnesių transliuotojas ne mažiau kaip du kartus pažeidė a punkte nurodytą (-as) nuostatą (-as);

c) atitinkama valstybė narė raštu pranešė transliuotojui ir Komisijai apie įtariamus pažeidimus ir apie priemones, kurių ji ketina imtis, jei tokie pažeidimai pasikartotų;

d) konsultuojantis su transliuojančiąja valstybe ir Komisija nepavyko per 15 dienų nuo c punkte numatyto pranešimo draugiškai susitarti, ir tariami pažeidimai toliau daromi.

Per du mėnesius po pranešimo apie priemones, kurių ėmėsi valstybė narė, Komisija priima sprendimą, ar tos priemonės neprieštaruja Sąjungos teisei. Jei ji nusprendžia, kad prieštaruoja, iš valstybės narės pareikalaujama kaip galima greičiau užbaigti minėtų priemonių taikymą.“

11 Šios direktyvos 4 straipsnio 2–5 dalyse numatyta:

„2. Tais atvejais, kai valstybė narė:

- a) pasinaudojo laisve pagal 1 dalį priimti išsamesnes ar griežtesnes bendro visuomenės intereso taisykles; ir
- b) nustato, kad kitos valstybės narės jurisdikcijai priklausantis transliuotojas transliuoja televizijos programą, kurios visa arba didžioji dalis skirta jos teritorijai,

ji gali susisiekti su jurisdikciją turinčia valstybe nare siekiant abi puses tenkinančio bet kokios iškeltos problemos sprendimo. Gavusi pagrįstą pirmosios valstybės narės prašymą, jurisdikciją turinti valstybė narė kreipiasi į transliuotoją su prašymu laikytis konkrečius bendrus visuomenės interesus ginančių taisyklių. Jurisdikciją turinti valstybė narė praneša pirmajai valstybei narei apie pasiektus rezultatus per du mėnesius po šio prašymo. Bet kuri valstybė narė gali paprašyti, kad atvejį išnagrinėtų pagal 29 straipsnį įsteigtas ryšių komitetas.

3. Pirmoji valstybė narė gali imtis tinkamų priemonių prieš atitinkamą transliuotoją, kai nustato, kad:

- a) taikant 2 dalį pasiekti rezultatai nėra pakankami; ir
- b) konkretus transliuotojas įsisteigė jurisdikciją turinčioje valstybėje nare siekdamas išvengti griežtesnių taisyklių šia direktyva koordinuojamose srityse, kurios jam būtų taikomos, jei jis būtų įsisteigęs pirmojoje valstybėje nare.

Tokios priemonės turi būti objektyviai būtinos, taikomos nediskriminuojant ir proporcingos tikslams, kurių jomis siekiama.

4. Valstybė narė gali imtis priemonių pagal 3 dalį tik tokiu atveju, jei įvykdomos šios sąlygos:

- a) ji pranešė Komisijai ir valstybei narei, kurioje įsisteigęs transliuotojas, apie ketinimą imtis tokių priemonių, kartu nurodydama priežastis, kuriais ji grindžia savo vertinimą; ir
- b) Komisija nusprendė, kad priemonės yra suderinamos su Sąjungos teise, ir visų pirma kad vertinimai, kuriuos valstybė narė atliko pagal 2 ir 3 dalis imdamasi tų priemonių, yra teisingai pagrįsti.

5. Gavusi 4 dalies a punkte numatytą pranešimą, Komisija per tris mėnesius priima sprendimą. Jei Komisija nusprendžia, kad priemonės nesuderinamos su Sąjungos teise, konkreti valstybė narė pasiūlytų priemonių nesiima.“

12 Minėtos direktyvos 6 straipsnyje nurodyta:

„Valstybės narės tinkamomis priemonėmis užtikrina, kad jų jurisdikcijai priklausančių žiniasklaidos paslaugų teikėjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos nekurstytų neapykantos dėl rasės, lyties, religijos ar pilietybės.“

Lietuvos teisė

- 13 2006 m. liepos 2 d. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (Žin., Nr. 82-3254, 2006,) redakcijos, taikytinos pagrindinėje byloje (toliau – Visuomenės informavimo įstatymas), 19 straipsnio 1 dalies 3 punkte, kuriuo į nacionalinę teisę perkeltas Direktyvos 2010/13 6 straipsnis, numatyta:

„Visuomenės informavimo priemonėse draudžiama skelbti informaciją, kurioje:

<...>

- 3) skleidžiama karo propaganda, kurstomas karas ar neapykanta, tyčiojimas, niekinimas, kurstoma diskriminuoti, smurtauti, fiziškai susidoroti su žmonių grupe ar jai priklausančiu asmeniu dėl amžiaus, lyties, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų, pažiūrų ar religijos pagrindu; <...>“

- 14 Šio įstatymo 33 straipsnio 11 ir 12 dalyse nurodyta:

„11. Televizijos programų retransliuotojai, taip pat kiti asmenys, teikiantys Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, sudarydami retransliuojamų ir (ar) platinamų internete televizijos programų paketus, privalo vadovautis [LRTK] patvirtintomis taisyklėmis dėl televizijos programų paketų sudarymo ir užtikrinti vartotojų teisę į nešališką informaciją, nuomonių, kultūrų ir kalbų įvairovę bei tinkamą nepilnamečių apsaugą nuo galimo neigiamo viešosios informacijos poveikio. Televizijos programos, kuriose buvo paskelbta šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 2 ar 3 punkte nurodyta neskelbtina informacija, 12 mėnesių nuo šio straipsnio 12 dalies 1 punkte nurodyto sprendimo priėmimo dienos gali būti retransliuojamos ir (ar) platinamos internete tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose, kuriuos tokiu atveju draudžiama subsidijuoti, remti ar taikyti jiems bet kokio pobūdžio nuolaidas, o jų kaina negali būti mažesnė negu paslaugos teikėjo patiriamos sąnaudos šiuos televizijos programų paketus sudarančioms televizijos programoms išigyti, retransliuoti ir (ar) platinti internete.

12. [LRTK], nustačiusi, kad iš Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių ir kitų Europos Tarybos konvenciją dėl televizijos be sienų ratifikavusių Europos valstybių retransliuojamoje ir (ar) platinamoje internete televizijos programoje, ją sudarančiose atskirose programose buvo paskelbta, perduota skleisti ir paskleista šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 2 ar 3 punkte nurodyta neskelbtina informacija, šio įstatymo nustatyta tvarka:

- 1) priima sprendimą dėl televizijos programos platinimo tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose ir informuoja apie tai retransliuotojus ir kitus asmenis, teikiančius Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas;
- 2) nedelsdama imasi šio įstatymo 34¹ straipsnyje nurodytų veiksmų, kad būtų užtikrintas šio įstatymo reikalavimus atitinkančių televizijos programų ir (ar) atskirų programų transliavimas.

<...>“

- 15 Visuomenės informavimo priemonių 34¹ straipsnio 1 ir 3 dalimis į nacionalinę teisę perkeltos Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 ir 2 dalys. Šio įstatymo 34¹ straipsnio 1 ir 3 dalyse numatyta, kad Lietuvoje laiduojamas audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų laisvas priėmimas, be kita ko, iš valstybių narių. Minėto įstatymo 34¹ straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad laisvas priėmimas gali būti „laikinaai sustabdomas“, jeigu įvykdytos keturios sąlygos, atitinkančios Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 2 dalyje numatytas sąlygas.

- 16 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinį paketą sudaro televizijos programų rinkinys, kurį parengia ir vartotojams siūlo transliuotojas arba kitas asmuo, teikiantis tokiems vartotojams televizijos programų ar atskirų programų platinimo internete paslaugas už nustatytą mokestį. Mokamą paketą sudaro už papildomą mokestį, kuris neįtrauktas į pagrindinio paketo kainą, vartotojams platinamų programų visuma.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 17 BMA, Jungtinėje Karalystėje įsteigta įmonė, turi *Office of Communications* (Ryšių tarnyba, Jungtinė Karalystė) išduotą licenciją transliuoti televizijos programą „NTV Mir Lithuania“.
- 18 Remdamasi Visuomenės informavimo įstatymo 33 straipsnio 11 dalimi ir 12 straipsnio 1 punktu LRTK priėmė 2016 m. gegužės 18 d. sprendimą. Šis sprendimas buvo grindžiamas tuo, kad 2016 m. balandžio 15 d. „NTV Mir Lithuania“ programoje „Ypatingas įvykis. Tyrimas“ buvo pateikta informacija, kuri kurstė tautinę neapykantą ir yra draudžiama pagal minėto įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktą.
- 19 2016 m. birželio 22 d. LRTK priėmė naują sprendimą, kuriuo iš dalies pakeitė 2016 m. gegužės 18 d. sprendimą. Ji panaikino įpareigojimą televizijos programą „NTV Mir Lithuania“ platinti tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose ir nusprendė pradėti šios televizijos programos laikino sustabdymo procedūrą pagal Visuomenės informavimo įstatymo 34¹ straipsnio 3 dalį. Dėl to ji pranešė BMA apie 2016 m. gegužės 18 d. sprendime konstatuotą pažeidimą ir priemones, kurių ketino imtis tokio pažeidimo pasikartojimo atveju. Apie minėtą pažeidimą LRTK taip pat pranešė Ryšių tarnybai.
- 20 Tą pačią dieną BMA Vilniaus apygardos administraciniam teismui pateikė skundą, jame prašė panaikinti 2016 m. gegužės 18 d. sprendimą. Šiuo klausimu BMA, be kita ko, tvirtina, kad sprendimas buvo priimtas pažeidžiant Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 2 dalį ir kad jis apribojo galimybę retransliuoti televizijos programą iš valstybės narės. Taigi ši apribojimą pateisinančios priežastys ir procedūra, kurią vykdančias tas sprendimas, turėjo atitikti šią nuostatą. Tačiau šiuo atveju taip nebuvo.
- 21 Šiomis aplinkybėmis Vilniaus apygardos administracinis teismas nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

- „1. Ar [Direktyvos 2010/13] 3 straipsnio 1 ir 2 dalys apima tik atvejus, kai televizijos programą priimanči valstybė narė siekia sustabdyti televizijos programų transliavimą ir (ar) retransliavimą, ar jos apima ir kitokias televizijos programas priimančios valstybės narės taikomas priemones, kuriomis siekiama kitokiu būdu riboti programų priėmimo laisvę ir jų perdavimą?
2. Ar [Direktyvos 2010/13] preambulės 8 punktas, 3 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos kaip draudžiančios televizijos programą priimančioms valstybėms narėms, joms nustačius, kad iš Europos Sąjungos valstybės narės retransliuojamoje ir (ar) platinamoje internete televizijos programoje buvo paskelbta, perduota, paskleista ir paskleista šios direktyvos 6 straipsnyje nurodyta informacija, neįvykdžius šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje numatytų sąlygų, priimti tokio pobūdžio sprendimą, koks numatytas [Visuomenės informavimo įstatymo] 33 straipsnio 11 dalyje ir 12 dalies 1 punkte, tai yra įpareigoti televizijos programą priimančios valstybės narės teritorijoje veiklą vykdančius retransliuotojus, kitus asmenis, teikiančius televizijos programų platinimo internete paslaugas, laikinai nustatyti, kad televizijos programa gali būti retransliuojama ir (ar) platinama internete tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumų

- 22 LRTK ir Lietuvos vyriausybė teigia, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas.
- 23 Pirmiausia jos teigia, kad pateikti klausimai yra hipotetiniai. Iš tiesų, kadangi LRTK tą pačią dieną, kurią BMA pateikė skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, iš dalies pakeitė 2016 m. gegužės 18 d. sprendimą, panaikino įpareigojimą televizijos programą „NTV Mir Lithuania“ platinti tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose ir pradėjo sustabdymo procedūrą pagal Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 2 dalį, ginčas pagrindinėje byloje nebeteko dalyko, nes BMA nebeturi jokio suinteresuotumo, kad teismas pripažintų, jog minėtas sprendimas yra neteisėtas.
- 24 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 267 straipsnyje numatytas procesas yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, suteikianti Teisingumo Teismui galimybę pateikti nacionaliniams teismams Sąjungos teisės išaiškinimą, būtiną priimti sprendimams šių teismų nagrinėjamosiose bylose (be kita ko, žr. 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 18 punktą).
- 25 Iš šios jurisprudencijos taip pat matyti, kad tik byla nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai klausimai pateikti dėl Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimo (2018 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Wightman ir kt.*, C-621/18, EU:C:2018:999, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 26 Tuo remiantis reikia daryti išvadą, kad klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2018 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Wightman ir kt.*, C-621/18, EU:C:2018:999, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 27 Be to, reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateikiamas ne dėl to, kad būtų suformuluotos patariamąsios nuomonės bendro pobūdžio arba hipotetiniais klausimais, o dėl to, kad reikia veiksmingai išspręsti ginčą (2018 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Wightman ir kt.*, C-621/18, EU:C:2018:999, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 28 Šiuo atveju nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nacionalinis teismas nurodė, kad, nepaisant 2016 m. gegužės 18 d. sprendimo dalinio pakeitimo, kuriuo LRTK panaikino BMA ginčijamas priemones, jis turės nuspręsti, ar tuo sprendimu LRTK pažeidė tos įmonės teises ir ar tas sprendimas buvo teisėtas jo priėmimo dieną.
- 29 Šiuo klausimu BMA tvirtina, kad 2016 m. gegužės 18 d. sprendimas galiojo nuo 2016 m. gegužės 23 d. iki birželio 27 d., kad tuo laikotarpiu jis BMA turėjo žalingų padarinių ir kad jį iš dalies pakeitusi LRTK nepripažino to sprendimo neteisėtu ir nepanaikino jo sukeltų padarinių. Be to, BMA pažymi, kad nustačius, jog 2016 m. gegužės 18 d. sprendimas yra neteisėtas, visų pirma būtų užkirstas kelias tokio neteisėtumo pasikartojimo ateityje rizikai.

- 30 Taigi, kadangi LRTK atliktas BMA ginčijamų priemonių panaikinimas skundo pagrindinėje byloje pareiškimo dieną BMA netenkino, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išspręsti tebeegzistuojantį ginčą.
- 31 Tokiomis aplinkybėmis nėra akivaizdu, kad ginčas pagrindinėje byloje neteko savo dalyko ir kad dėl to prejudiciniai klausimai visiškai nesusiję su ginčo aplinkybėmis ar dalyku ar susiję su hipotetine problema.
- 32 Antra, Lietuvos vyriausybė tvirtina, kad priemonė, kuria nustatomas įpareigojimas 12 mėnesių transliuoti televizijos programą, nagrinėjamą pagrindinėje byloje, tik kaip mokamų televizijos programų paketų dalį, mažina tokios programos prieinamumą nacionalinėje teritorijoje, tačiau vis dėlto nesustabdo audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos retransliavimo. Taigi tokia priemonė nepatenka į Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 ir 2 dalių taikymo sritį ir yra savarankiška priemonė, kurios imtasi pagal nacionalinę teisę, todėl tos direktyvos nuostatų išaiškinimas nebūtinus.
- 33 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad šis argumentas susijęs ne su prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumumu, bet su pagrindinės bylos esme, ir, konkrečiau kalbant, yra pateikto pirmojo klausimo dalykas (pagal analogiją žr. 1991 m. spalio 4 d. Sprendimo *Society for the Protection of Unborn Children Ireland, C-159/90*, EU:C:1991:378, 15 punktą).
- 34 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia pripažinti, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl esmės

Pirminės pastabos

- 35 Pirma, reikia išnagrinėti LRTK ir Lietuvos vyriausybės argumentus, kad televizijos programa, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, kurios atskiros programos pagamintos trečiojoje valstybėje, nepatenka į Direktyvos 2010/13 taikymo sritį, todėl jai negali būti taikoma šioje direktyvoje įtvirtinta priėmimo ir retransliavimo laisvė.
- 36 Lietuvos vyriausybė tvirtina, kad televizijos programos „NTV Mir Lithuania“ atskiras programas kuria Rusijoje įsteigta įmonė, o Jungtinėje Karalystėje įsteigta BMA tik teikia šios televizijos programos transliavimo Lietuvos teritorijoje paslaugas, tačiau neprisiima jokios redakcinės atsakomybės už jos turinį.
- 37 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Direktyvoje 2010/13, kaip matyti iš jos 35 konstatuojamosios dalies, įtvirtinti praktiniai kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, kokios valstybės narės jurisdikcijai priklauso žiniasklaidos paslaugų teikėjas, kiek tai susiję su šioje direktyvoje numatytų paslaugų teikimu.
- 38 Direktyvos 2010/13 2 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta, kad valstybių narių jurisdikcijai priklauso žiniasklaidos paslaugų teikėjai, kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalies d punktą, kurie laikomi įsisteigusiais toje valstybėje narėje pagal minėto 2 straipsnio 3 dalį.
- 39 Pirma, kiek tai susiję su sąvoka „žiniasklaidos paslaugų teikėjas“, pažymėtina, kad Direktyvos 2010/13 1 straipsnio 1 dalies d punkte ji apibrėžta kaip apimanti fizinį ar juridinį asmenį, kuris prisiima redakcinę atsakomybę už audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos turinio parinkimą ir sprendžia, kokia tvarka jis organizuojamas.

- 40 Sąvoka „redakcinė atsakomybė“ šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalies c punkte apibrėžta kaip „veiksminga kontrolė tiek atrenkant programas, tiek ir jas išdėstant chronologine tvarka televizijos programų transliavimo atveju, ar pateikiant kataloge užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo atveju“. Minėtos direktyvos 1 straipsnio 1 dalies d punkte apibrėžta žiniasklaidos paslaugų teikėją apibūdina šios kontrolės vykdymas, lemiantis redakcinių sprendimų priėmimą, ir aplinkybė, kad jis priiima su tuo susijusią redakcinę atsakomybę.
- 41 Taigi valstybėje narėje gyvenantis fizinis arba joje įsisteigęs juridinis asmuo priiima redakcinę atsakomybę, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2010/13 1 straipsnio 1 dalies c punktą, dėl transliuojamos televizijos programos atskirų programų, jeigu jis tokios televizijos programos atskiras programas atrenka ir išdėsto chronologine tvarka. Tad tokiu atveju jis yra žiniasklaidos paslaugų teikėjas, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalies d punktą.
- 42 Vis dėlto, kaip matyti iš Direktyvos 2010/13 26 konstatuojamosios dalies, žiniasklaidos paslaugų teikėjo apibrėžtis neapima fizinių ar juridinių asmenų, tik perduodančių programas, už kurias redakcinė atsakomybė tenka trečiosioms šalims.
- 43 Kalbant apie įvairius veiksnys, į kuriuos šiuo klausimu reikia atsižvelgti, pažymėtina, jog nors aplinkybė, kad atitinkamas asmuo gavo valstybės narės reguliavimo institucijos licenciją, gali būti veiksnys, rodantis, kad toks asmuo prisiėmė redakcinę atsakomybę už transliuojamos televizijos programos atskiras programas, vis dėlto, kaip savo išvados 40 punkte nurodė generalinis advokatas, toks veiksnys negali būti lemiamas, Sąjungos teisės aktų leidėjui Direktyvoje 2010/13 nesuderinus licencijų ar administracinių leidimų teikti audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas išdavimo tvarkos. Be to, reikia įvertinti, ar atitinkamas asmuo turi įgaliojimus priimti galutinį sprendimą dėl pačios audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos pasiūlymo, o tai reiškia, kad jis turi turėti pakankamai materialinių ir žmogiškųjų išteklių, kad galėtų prisiimti tokią atsakomybę, kaip savo išvados 43–45 punktuose nurodė generalinis advokatas.
- 44 Antra, Direktyvos 2010/13 2 straipsnio 3 dalies a–c punktuose išvardyti atvejai, kai žiniasklaidos paslaugų teikėjas laikomas įsisteigusiu valstybėje narėje, taigi, patenka į šios direktyvos taikymo sritį.
- 45 Iš Direktyvos 2010/13 2 straipsnio 3 dalies a punkto matyti, kad žiniasklaidos paslaugų teikėjas laikomas įsisteigusiu valstybėje narėje tuo atveju, kai jo pagrindinė buveinė yra toje valstybėje narėje ir „redakciniai sprendimai dėl audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų yra priimami toje valstybėje narėje“.
- 46 Tai reiškia, kad siekiant nustatyti, ar fizinis arba juridinis asmuo patenka į Direktyvos 2010/13 taikymo sritį pagal šios direktyvos 2 straipsnio 3 dalies a punktą, svarbu patikrinti ne tik tai, ar atitinkamas asmuo, kuris prisiima redakcinę atsakomybę dėl teikiamų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, turi pagrindinę buveinę valstybėje narėje, bet ir tai, ar šioje valstybėje narėje priimami su tokiais paslaugomis susiję redakciniai sprendimai.
- 47 Nors toks patikrinimas yra fakto klausimas, dėl kurio turi nuspręsti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Teisingumo Teismas gali pateikti šiam teismui su Sąjungos teisės išaiškinimu susijusią informaciją, kurios jam reikia tam, kad išspręstų jam pateiktą ginčą.
- 48 Norint atlikti šio sprendimo 46 punkte nurodytą patikrinimą reikia išsiaiškinti, ar šio sprendimo 40 punkte nurodyti su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugomis susiję redakciniai sprendimai priimami valstybėje narėje, kurios teritorijoje atitinkamas žiniasklaidos paslaugų teikėjas turi savo pagrindinę buveinę.
- 49 Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad vieta, kur priimami šie su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugomis susiję sprendimai, taip pat svarbi siekiant taikyti praktinius kriterijus, kurie numatyti Direktyvos 2010/13 2 straipsnio 3 dalies b ir c punktuose.

- 50 Šiuo aspektu pažymėtina, kad, viena vertus, iš Direktyvos 2010/13 2 straipsnio 3 dalies b punkto pirmo sakinio matyti, kad „kai žiniasklaidos paslaugų teikėjo pagrindinė buveinė yra vienoje valstybėje narėje, o redakciniai sprendimai dėl audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų yra priimami kitoje valstybėje narėje, jis yra laikomas įsisteigusiu toje valstybėje narėje, kurioje žymi jo audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų veikla užsiimančių darbuotojų dalis vykdo veiklą“. Kita vertus, Direktyvos 2010/13 2 straipsnio 3 dalies c punkte nustatyta, kad „kai žiniasklaidos paslaugų teikėjo pagrindinė buveinė yra valstybėje narėje, tačiau sprendimai dėl audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų yra priimami trečiojoje šalyje arba atvirkščiai, jis laikomas įsisteigusiu atitinkamoje valstybėje narėje, jeigu didžioji audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų veikla užsiimančių darbuotojų dalis vykdo veiklą toje valstybėje narėje“.
- 51 Be to, kaip matyti iš atitinkamai Direktyvos 2010/13 2 straipsnio 3 dalies b punkto ir šios direktyvos 2 straipsnio 3 dalies c punkto, taikant šias nuostatas taip pat yra svarbios žiniasklaidos paslaugų teikėjo pagrindinės buveinės vieta ir vieta, kur šių paslaugų veikla užsiimantys darbuotojai vykdo veiklą.
- 52 Iš šio sprendimo 38–51 punktuose pateiktos analizės matyti, kad redakcinės atsakomybės už audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas prisiėmimas yra būdingas tokių paslaugų teikėjui, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2010/13 1 straipsnio 1 dalies d punktą. Be to, vieta, kur yra žiniasklaidos paslaugų teikėjo pagrindinė buveinė, ir vieta, kurioje priimami su minėtomis paslaugomis susiję redakciniai sprendimai, taip pat prireikus – vieta, kur tokių paslaugų veikla užsiimantys darbuotojai vykdo veiklą, yra svarbūs kriterijai siekiant patikrinti, ar toks teikėjas yra įsisteigęs valstybėje narėje pagal šios direktyvos 2 straipsnio 3 dalį, taigi jo teikiamos paslaugos patenka į Direktyvos 2010/13 taikymo sritį. Vis dėlto tai, kad valstybėje narėje transliuojamos televizijos programos atskiros programos gali būti rengiamos trečiojoje valstybėje, šiuo atžvilgiu neturi reikšmės.
- 53 Antra, reikia išnagrinėti Lietuvos vyriausybės argumentą, kad turi būti taikomi Lietuvos teisės aktai, nes televizijos programa „NTV Mir Lithuania“ yra skirta tik Lietuvai, o BMA įsisteigė ne Lietuvos Respublikoje, bet kitoje valstybėje narėje tam, kad apeitų šiuos teisės aktus.
- 54 Šiuo klausimu užtenka paminėti, kad Direktyvos 2010/13 4 straipsnio 2–5 dalyse numatyta speciali procedūra, kurios laikomasi susiklosčius situacijoms, kai valstybės narės jurisdikcijai priklausantis transliuotojas teikia televizijos programą, kuri visa ar daugiausia skirta kitos valstybės narės teritorijai. Laikydamosi šiose nuostatose nustatytų sąlygų ir tvarkos, programą priimanti valstybė narė tokiam transliuotojui gali taikyti savo bendro visuomenės intereso taisykles arba griežtesnes taisykles šios direktyvos koordinuojamose srityse.
- 55 Vis dėlto nagrinėjamu atveju neginčijama, kad priimdama 2016 m. gegužės 18 d. sprendimą LRTK nesilaikė šios procedūros.
- 56 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad nei aplinkybė, jog „NTV Mir Lithuania“ programos gali būti rengiamos trečiojoje valstybėje, nei, Lietuvos Respublikai nesilaikius Direktyvoje 2010/13 numatytos specialios procedūros, tai, kad ši televizijos programa, kurios transliuotojas yra įsisteigęs kitoje valstybėje narėje, yra skirta išimtinai Lietuvos teritorijai, nereiškia, kad Lietuvos Respublika neturi taikyti šios direktyvos.

Dėl pirmojo klausimo

- 57 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad valstybės narės nustatyta viešosios tvarkos priemonė, kuria žiniasklaidos paslaugų teikėjams, kurių programos skirtos šios valstybės narės teritorijai, ir kitiems asmenims, kurie tos valstybės narės vartotojams teikia televizijos programų ar atskirų programų platinimo internete paslaugą, nustatyta pareiga šios valstybės

narės teritorijoje per 12 mėnesių laikotarpį transliuoti ar retransliuoti televizijos programą iš kitos valstybės narės tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose, patenka į šių nuostatų taikymo sritį.

- 58 Teisingumo Teismo atsakymas į šį klausimą paremtas prielaida, kad BMA, kuriai pritaikytos pagrindinėje byloje nagrinėjamos priemonės, yra žiniasklaidos paslaugų teikėja, įsisteigusi ne Lietuvos Respublikoje, bet kitoje valstybėje narėje, būtent – Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje, patenka į Direktyvos 2010/13 taikymo sritį pagal jos 1 ir 2 straipsnius, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į šio sprendimo 37–52 punktuose nurodytas gaires.
- 59 Atvirksčiai, kadangi televizijos programų ar atskirų programų platinimo internete paslaugas Lietuvos vartotojams teikiantys kiti asmenys neturi „žiniasklaidos paslaugų teikėjo“, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2010/13 1 straipsnio 1 dalies d punktą, statuso, jie nepatenka į šios direktyvos 3 straipsnio 1 ir 2 dalių taikymo sritį.
- 60 Be to, pažymėtina, kad Lietuvoje įsisteigęs žiniasklaidos paslaugų teikėjas priklauso šios valstybės narės jurisdikcijai, kaip matyti iš Direktyvos 2010/13 2 straipsnio, todėl jam netaikomos šios direktyvos 3 straipsnio 1 ir 2 dalys.
- 61 Siekiant atsakyti į pirmąjį klausimą reikia priminti, kad Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog valstybės narės užtikrina audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų priėmimo laisvę ir savo teritorijoje neriboja jų perdavimo iš kitų valstybių narių dėl priežasčių, kurios patenka į šios direktyvos koordinuojamas sritis, tarp kurių – šios direktyvos 6 straipsnyje nurodytos priemonės, užtikrinančios, kad nebūtų kurstoma neapykanta. Vis dėlto, kiek tai susiję su televizijos programų transliavimu, tos pačios direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje valstybėms narėms leidžiama laikinai nesilaikyti 3 straipsnio 1 dalies, laikantis tam tikrų materialinių ir procedūrinių sąlygų.
- 62 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad BMA nesutaria su LR TK ir Lietuvos vyriausybe dėl Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 ir 2 dalių taikymo srities. BMA tvirtina, kad šios nuostatos taikomos bet kokiam valstybės narės nustatytam televizijos programų priėmimo ir retransliavimo laisvės apribojimui; šis apribojimas turi būti suprantamas kaip patenkantis į apribojimo sąvoką pagal SESV 56 straipsnį. LR TK ir Lietuvos vyriausybė mano, kad minėtos nuostatos apima tik visiško televizijos programų priėmimo ir retransliavimo sustabdymo atvejus.
- 63 Vadovaujantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę ir ja siekiamus tikslus, bet ir jos kontekstą bei Sąjungos teisės nuostatų visumą. Sąjungos teisės nuostatos genezė taip pat gali atskleisti jos aiškinimui reikšmingų aspektų (be kita ko, žr. 2013 m. spalio 3 d. Sprendimo *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba*, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 50 punktą).
- 64 Pirma, kiek tai susiję su Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 ir 2 dalių formuluote, pažymėtina, kad ji pati neleidžia nustatyti į šių nuostatų taikymo sritį patenkančių priemonių pobūdžio.
- 65 Antra, atsižvelgiant į Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 ir 2 dalių kontekstą ir šia direktyva siekiamus tikslus, reikia pažymėti, kad, kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 59 punkte, nors ja audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų srityje sukonkretinama laisvė teikti paslaugas, kurią užtikrina SESV 56 straipsnis, nustatant, kaip matyti iš minėtos direktyvos 104 konstatuojamosios dalies, šioms paslaugoms „erdvę be vidaus sienų“, kartu, kaip matyti iš jos 5 konstatuojamosios dalies, atsižvelgiama į tokių paslaugų kultūrinį bei ekonominį pobūdį ir į jų svarbą demokratijai, švietimui ir kultūrai, o tai pateisina šioms paslaugoms taikomas specialias taisykles.

- 66 Be to, Direktyvos 89/552 9 ir 10 konstatuojamosiose dalyse buvo numatyta, kad kliūtys, kurias Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė pašalinti, buvo kliūtys, kurias lėmė valstybių narių nacionalinės teisės nuostatų skirtumai, kiek tai susiję su televizijos programų transliavimu ir platinimu. Taigi šia direktyva derinamos tik tos sritys, kurios susijusios su televizijos programų transliavimu tiesiogine prasme, kaip jis apibrėžtas minėtos direktyvos 1 straipsnio a punkte (šiuo klausimu žr. 2011 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Mesopotamia Broadcast ir Roj TV*, C-244/10 ir C-245/10, EU:C:2011:607, 31 ir 32 punktus).
- 67 Iš Direktyvos 2010/13 1 ir 4 konstatuojamųjų dalių matyti, kad ja kodifikuojama Direktyva 89/552, atsižvelgiant į naujas technologijas audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų perdavimo srityje. Tai reiškia, kad Direktyva 2010/13 koordinuoja sritis, tik kiek tai susiję su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu tiesiogine prasme.
- 68 Trečia, kalbant apie Direktyvos 2010/13 3 straipsnio genezę, reikia pažymėti, kad Direktyvos 89/552 2 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos antrojo sakinio pradinėje versijoje buvo minima valstybių narių teisė laikinai „sustabdyti“ televizijos programų retransliavimą, kai tenkinamos joje numatytos sąlygos. Nors atlikdamas Direktyvos 89/552 pakeitimus Direktyva 97/36 Sąjungos teisės aktų leidėjas įtraukė naują 2a straipsnį, kurio 2 dalies pirmoje pastraipoje iš esmės buvo pakartota pradinė Direktyvos 89/552 2 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos antrojo sakinio formuluotė, tik veiksmazodis „sustabdyti“ buvo pakeistas veiksmazodžiu „nesilaikyti“, Direktyvos 97/36 motyvuose, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 57 punkte, nėra jokios nuorodos, kad tokiu pakeitimu Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė grįžti prie konkrečių priemonių pobūdžio. Atvirkščiai, Direktyvos 89/552 15 konstatuojamojoje dalyje ir toliau, nepaisant to pakeitimo, buvo minima priimančiosios valstybės narės teisė „[laikiniai] sustabdyti televizijos programų retransliavimą“ – dabar tokia formuluotė vartojama Direktyvos 2010/13 36 konstatuojamojoje dalyje.
- 69 Taip pat reikia pridurti, kad pagal Europos konvencijos dėl televizijos be sienų, parengtos tuo pačiu metu kaip ir Direktyva 89/552, kurios 4 konstatuojamojoje dalyje ši konvencija yra minima, 4 straipsnį, kuriame yra į Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 dalį panaši nuostata, reikalaujama, kad šios konvencijos šalys „garantuot[ų] [į šios konvencijos taikymo sritį patenkančių paslaugų, kurios atitinka šios konvencijos nuostatas] priėmimą“ ir „nevarž[ytų] jų retransliavimo“ savo teritorijoje.
- 70 Tai, kad formuluodamas Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 dalį Sąjungos teisės aktų leidėjas rėmėsi Europos konvencijos dėl televizijos be sienų 4 straipsnio tekstu, leidžia manyti, kad pagal šią direktyvą žodžiai „priėmimo laisvė“ ir „ribojimas“ turi specifinę reikšmę, kuri yra siauresnė už SESV 56 straipsnyje vartojamos sąvokos „laisvės teikti paslaugas apribojimas“ reikšmę.
- 71 Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad, kiek tai susiję su Direktyva 89/552, iš dalies pakeista Direktyva 97/36, kurios 2a straipsnio 1 ir 2 dalys iš esmės atitinka Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 ir 2 dalis, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog Direktyva 89/552 nustatė principą, pagal kurį priimančioji valstybė narė pripažįsta kilmės valstybės narės turimą kontrolės funkciją jos jurisdikcijai priklausančių transliuotojų teikiamų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų atžvilgiu (šiuo klausimu žr. 2011 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Mesopotamia Broadcast ir Roj TV*, C-244/10 ir C-245/10, EU:C:2011:607, 35 punktą).
- 72 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pabrėžė, kad kilmės valstybės narės teisės, taikytinos audiovizualinės žiniasklaidos paslaugoms, taikymo ir Direktyvos 89/552, iš dalies pakeistos Direktyva 97/36, nuostatų laikymosi kontrolę turi vykdyti tik valstybė narė, iš kurios šios paslaugos teikiamos, ir kad priimančioji valstybė narė neturi teisės pati vykdyti kontrolės dėl priešasčių, priklausančių nuo šios direktyvos koordinuojamų sričių (šiuo klausimu žr. 2011 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Mesopotamia Broadcast ir Roj TV*, C-244/10 ir C-245/10, EU:C:2011:607, 36 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 73 Vis dėlto pagal Direktyvą 2010/13 iš principo nedraudžiama taikyti nacionalinės teisės normos, kuria bendrai siekiama bendrojo intereso tikslo, nenustatant televizijos programų antrinės kontrolės greta kontrolės, kurią turi atlikti perduodančioji valstybė narė (šiuo klausimu žr. 1997 m. liepos 9 d. Sprendimo *De Agostini ir TV-Shop*, C-34/95–C-36/95, EU:C:1997:344, 34 punktą).
- 74 Iš 1997 m. liepos 9 d. Sprendimo *De Agostini ir TV-Shop* (C-34/95–C-36/95, EU:C:1997:344) matyti, kad nacionalinė priemonė, kuria siekiama bendrojo intereso tikslo ir kuria reglamentuojami tam tikri audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų transliavimo ar platinimo aspektai, nepatenka į Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 ir 2 dalių taikymo sritį, nebent ja būtų nustatyta antrinė televizijos programų kontrolė, kuri prisidėtų prie perduodančiosios valstybės narės vykdomos kontrolės.
- 75 2011 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Mesopotamia Broadcast ir Roj TV* (C-244/10 ir C-245/10, EU:C:2011:607) 50 punkte Teisingumo Teismas nurodė, kad į Direktyvos 89/552, iš dalies pakeistos Direktyva 97/36, taikymo sritį nepatenka valstybės narės teisės normos, kuriomis konkrečiai neregamentuojamas programų transliavimas ir platinimas ir kuriomis bendrai siekiama viešosios tvarkos tikslo, nesudarant kliūčių audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų iš kitų valstybių narių perdavimui, kaip tai suprantama tiesiogine prasme, jos teritorijoje.
- 76 Vis dėlto 2011 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Mesopotamia Broadcast ir Roj TV* (C-244/10 ir C-245/10, EU:C:2011:607) 50 punkto nereikia aiškinti taip, kad nacionalinė priemonė yra ribojimas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 dalį, nes teisės normos, kuriomis remiantis ji nustatyta, reglamentuoja tam tikrus audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų platinimo ar paskirstymo aspektus, kaip antai tvarką, kurios laikantis šios paslaugos platinamos arba paskirstomos.
- 77 Tokio apribojimo nesukuria nacionalinė priemonė, kuria bendrai siekiama viešosios tvarkos tikslo ir kuri reglamentuoja televizijos programos platinimo tvarką priimančiosios valstybės narės vartotojams, jeigu tokia tvarka netrukdo tokios programos perdavimo tiesiogine prasme. Iš tiesų tokia priemonė nesukuria antrinės nagrinėjamos programos perdavimo kontrolės, kuri prisidėtų prie kontrolės, kurią turi atlikti perduodančioji valstybė narė.
- 78 Kalbant apie pagrindinėje byloje nagrinėjamą priemonę, reikia pabrėžti, kad, pirma, iš LRTK ir Lietuvos vyriausybės pateiktų pastabų matyti, jog priimdamas Visuomenės informavimo įstatymo 33 straipsnio 11 dalį ir 12 dalies 1 punktą, kuriais remiantis buvo priimtas 2016 m. gegužės 18 d. sprendimas, nacionalinės teisės aktų leidėjas siekė kovoti su aktyviu Lietuvos valstybę menkinančios ir Lietuvos Respublikos valstybingumui grėsmę keliančios informacijos platinimu, atsižvelgiant į itin reikšmingą televizijos poveikį visuomenės nuomonės formavimui, apsaugoti Lietuvos informacinę erdvę ir garantuoti bei apsaugoti visuomenės interesą būti tinkamai informuoti. Šioje nuostatoje nurodyta informacija apima informaciją, kuriai taikomas minėto įstatymo 19 straipsnyje nustatytas draudimas, įskaitant informaciją, kuri ragina prievarta keisti Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką, kėsintis į Lietuvos Respublikos suverenitetą, jos teritorijos vientisumą ir politinę nepriklausomybę, kuria skleidžiama karo propaganda, kurstomas karas ar neapykanta, tyčiojimas, niekinimas, diskriminacija, smurtas, fizinis susidorojimas su žmonių grupe ar jai priklausančiu asmeniu, be kita ko, dėl tautybės.
- 79 Teisingumo Teismui pateiktose pastabose LRTK patikslino, kad 2016 m. gegužės 18 d. sprendimas buvo priimtas remiantis tuo, kad vienoje iš programų, transliuotų per televizijos programą „NTV Mir Lithuania“, buvo pateikta tikrovės neatitinkanti, tautinę nesantaiką ir neapykantą Baltijos šalims kurstanti informacija apie lietuvių ir latvių kolaboravimą vykdant holokaustą, taip pat tariamai nacionalistinės bei neonacistinės krypties Baltijos šalių vidaus politiką, keliančią grėsmę šių šalių teritorijoje gyvenančiai rusų tautinei mažumai. LRTK teigimu, ši programa buvo tikslingai nukreipta į Lietuvos rusakalbių mažumą ir ja, pasinaudojant įvairiais propagandos metodais, buvo siekiama įtaigiai daryti neigiamą poveikį šios socialinės grupės nuomonei apie Lietuvos Respublikos, Estijos Respublikos ir Latvijos Respublikos vykdomą vidaus ir užsienio politiką, gilinti visuomenės susiskaldymą ir susipriešinimą, taip pat akcentuoti Vakarų valstybių Rytų Europos regione keliamą įtampą ir Rusijos Federacijos, kaip aukos, vaidmenį.

- 80 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos nematyti, kad šios išvados būtų buvusios ginčijamos; vis dėlto tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Tuo remiantis turi būti laikoma, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė bendrai siekiama viešosios tvarkos tikslo.
- 81 Antra, rašytinėse pastabose LRTK ir Lietuvos vyriausybė nurodė, kad 2016 m. gegužės 18 d. sprendimas, kuriuo žiniasklaidos paslaugų teikėjams, kurių programos skirtos Lietuvos teritorijai, ir kitiems asmenims, kurie Lietuvos vartotojams teikia televizijos programų ar atskirų programų platinimo internete paslaugą, nustatyta pareiga šioje teritorijoje per 12 mėnesių laikotarpį transliuoti ar retransliuoti televizijos programą „NTV Mir Lithuania“ tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose, nustato tik šios televizijos programos platinimo Lietuvos vartotojams tvarką. Taip pat pagrindinėje byloje neginčijama, kad 2016 m. gegužės 18 d. sprendimu nėra sustabdomas ar uždraudžiamas šios televizijos programos perdavimas Lietuvos teritorijoje, nes ji, nepaisant šio sprendimo, vis dar gali būti teisėtai transliuojama šioje teritorijoje, ir Lietuvos vartotojai vis dar gali ją žiūrėti, jeigu užsisako už papildomą mokestį platinamą televizijos programų paketą.
- 82 Taigi priemonė, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, neužkerta kelio televizijos programos iš kitos valstybės narės, kuriai taikoma tokia priemonė, atskirų programų perdavimui, kaip tai suprantama tiesiogine prasme, priimančiosios valstybės narės teritorijoje.
- 83 Taigi tokia priemonė nepatenka į Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 ir 2 dalių taikymo sritį.
- 84 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2010/13 3 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad valstybės narės nustatyta viešosios tvarkos priemonė, kuria žiniasklaidos paslaugų teikėjams, kurių programos skirtos šios valstybės narės teritorijai, ir kitiems asmenims, kurie tos valstybės narės vartotojams teikia televizijos programų ar atskirų programų platinimo internete paslaugą, nustatyta pareiga šios valstybės narės teritorijoje per 12 mėnesių laikotarpį transliuoti ar retransliuoti televizijos programą iš kitos valstybės narės tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose, nesudarant šios televizijos programos atskirų programų perdavimo, kaip jis suprantamas tiesiogine prasme, kliūčių pirmosios valstybės narės teritorijoje, nepatenka į šių nuostatų taikymo sritį.

Dėl antrojo klausimo

- 85 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, į antrąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 86 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

2010 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva) 3 straipsnio 1 ir 2 dalis reikia aiškinti taip, kad valstybės narės nustatyta viešosios tvarkos priemonė, kuria žiniasklaidos paslaugų teikėjams, kurių programos skirtos šios valstybės narės teritorijai, ir kitiems asmenims, kurie tos valstybės narės vartotojams teikia televizijos programų ar atskirų programų platinimo internete paslaugą, nustatyta pareiga šios valstybės narės teritorijoje per 12 mėnesių laikotarpį transliuoti ar retransliuoti televizijos programą iš kitos

valstybės narės tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose, nesudarant šios televizijos programos atskirų programų perdavimo, kaip jis suprantamas tiesiogine prasme, kliūčių pirmosios valstybės narės teritorijoje, nepatenka į šių nuostatų taikymo sritį.

Arabadjiev

Lenaerts

von Danwitz

Vajda

Xuereb

Paskelbta 2019 m. liepos 4 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris
A. Calot Escobar

Antrosios kolegijos pirmininkas
A. Arabadjiev